

הן על מה שאמר רב, חופה בלא קדושין פוסלת אפילו לפי מי שסובר "משתמרת לביאה פסולה" אינה נפסלת.

והן על מה שאמר שמואל, חופה בלא קדושין אינה פוסלת את הפסולה לביאה, אפילו לדעת הסובר ש"משתמרת לביאה פסולה" נפסלת:

אמר רמי בר חמא: בשאלה האם יש חופה לפסולות בלא קדושין לפסול בתרומה את הפסולה לביאה, הנכנסת לחופה —

באנו בו למחלוקת רבי מאיר ורבי אלעזר ורבי שמעון, שנחלקו במשנתנו בדין משתמרת לביאה פסולה, אם היא פסולה לתרומה.

לרבי מאיר, דאמר קדושין פסלי הואיל א-מ ומשתמרת היא לביאה פסולה, אף חופה נמי בלא קדושין פסלה. שאף זו משתמרת לביאה פסולה היא, ואף שלא חלה החופה לקנותה.

אחד, אין ביאתה אלא כשאר מגע בעלמא, והרי "בועלה" טמא טומאת ערב בלבד, ואינו מטמא את משכבו כלל.

ואם נשאת לכהן על ידי אביה — הרי זו אוכלת בתרומה.⁽⁴⁾

ואם בא עליה אחד מכל הפסולין [כגון: חלל נתין וממזר, או אלמנה לכהן גדול], פסלה מתרומת בית אביה.

ומדייק רבא: בת שלש שנים ויום אחד הוא דמיפסלא בביאה, ולכן מיפסלא בחופה.

הא פחותה מבת שלש שנים ויום אחד, דלא מיפסלא בביאה — לא מיפסלא נמי בחופה.

ומסקינן: אכן, שמע מינה!

ועתה מביאה הגמרא את דברי רמי בר חמא, החולק על רב ועל שמואל —

מאישות הלכה יא, באריכות גדולה. ויש ראשונים שפירשו דברי שמואל, שנישואי פחותה מבת שלש שנים אינה חופה כיון שאינה ראויה לביאה, ולפיכך אינה פוסלת בתרומה אם היתה אסורה לכהן, ואין החופה תופסת בה כלל, ואפילו היתה כשירה.

ועל זה הוא שאמרו: אף אנן נמי תנינא, שרק הנשאת בת שלש היא זו שאוכלת בתרומה כנשואה, אבל פחותה מבת שלש אינה אוכלת, הואיל ולא תפסו בה נשואין, והרי היא כארוסה שאינה אוכלת בתרומה.

ראה כל זה ברמב"ן; והרשב"א דחה פירוש זה מסברא, והוכיח שאינו כן גם מלשון הגמרא, שאמרה: בת שלש שנים ויום אחד הוא דמיפסלא בביאה, מיפסלא נמי בחופה וכו'.

צריך להביא ראיה מן המשנה שאין ביאתה ביאה לקנות ולדון בה. אלא שאינה נפסלת בה. דאי לא, הוה אמינא, דמיקניא הוא דלא מיקניא בה, אבל נפסלת היא על ידה. ותדע לך: מדאיצטריך במתניתין למיחשב כרוכלא כל הני, דאלמא לא שמעינן חדא מגו חברתה. דאיכא למימר: אע"ג דלגבי הא לא שמה ביאה, לגבי הא שמה ביאה.

4. מבואר מן המשנה, שאם נישאת לכהן פחותה מבת שלש שנים ויום אחד אין היא אוכלת בתרומה.

ובטעם הדבר, ראה תוספות רמב"ן ורשב"א כאן, ובדברי רש"י בקדושין י ב, ובמה שביאר הרשב"א שם כוונתו, וברש"י סנהדרין נה ב וסט א, ובמה שכתב בכל זה המשנה למלך פרק ג

הסובר שמשתמרת לביאה פסולה על ידי קדושין אינן פוסלין אותה בתרומה.

ובדבר זה, מביאה הגמרא מחלוקת תנאים, שנחלקו בו.

דתניא: אם נישאו בנות ישראל לכהן, בקידושין, ובחופה שאחריהם —

זו וזו, הכשרות לכהונה, והפסולות לכהונה.

או שנכנסו הכשרות והפסולות לחופה, ועדיין לא נבעלו —

הרי הן:

אוכלות מזונות משלו, משל הבעל.

ואוכלות בתרומה, מכח בעליהן הכהנים.

אך קודם שמסיימת הגמרא להביא את דברי החולק באותה ברייתא, הרי היא מפרשת את דברי הברייתא, ומוכיחה מדברי תנא קמא ש"אין חופה לפסולות":

כי הרי בדברי הברייתא נזכרו שני ענינים: תחילה אמרה הברייתא "נישאו", ולאחר מכן "או שנכנסו לחופה ולא נבעלו".

וכיון שהמשיכה והוסיפה הברייתא לומר "או שנכנסו לחופה ולא נבעלו", לאחר שכבר אמרה "נישאו", מכלל זה אתה למד, ד"נישאו" [שנזכרו בברייתא תחילה], היינו

ואילו לרבי אלעזר ורבי שמעון, דאמרי קדושין לא פסלי — חופה נמי לא פסלה.⁽¹⁾

וממאי שאכן אף בחופה בלא קדושין נחלקו?!

והרי, דילמא עד כאן לא קאמר רבי מאיר התם, שהמשתמרת לביאה פסולה הרי היא נפסלת, אלא בקדושין, דקני לה [חלים הקדושין וקונים אותה].

אבל חופה, דלא קנה לה — לא נפסלה.

אי נמי: עד כאן לא קאמרי רבי אלעזר ורבי שמעון התם שאין המשתמרת לביאה פסולה נפסלת בתרומה, אלא בקדושין דלא קריבי [קרובים] לביאה.

אבל חופה, דקריבא לביאה — הכי נמי דפסלה אפילו לדעתם.

אלא, אי איכא למימר תנאים הם שנחלקו בדבר — בפלוגתא דהני תנאי הוא, שיש לך לומר:

השמועה הבאה מתבארת על פי התוספות לפי שיטת רש"י.

דתניא:

כבר נתבאר לעיל, שמחלוקת רב ושמואל היא אף בחופה שלאחר קידושין, האם הם חלים, והאם פוסלים אותה בתרומה לדעת

פוסלת יותר מקדושין. ולענין חלות הנשואין, משמע בפשוטו שלדעת רמי בר חמא חלו בה נשואין. שהרי אם עשה בה חופה בלא קדושין, הרי היא פוסלת לדעת הסובר משתמרת לביאה פסולה הרי היא פסולה, הרי שתופס חופה בפסולה.

1. ואם הכניסה לחופה לאחר קידושין, משמע בפשוטו, שלענין פסול הדבר תלוי במחלוקת התנאים, שלדעת הסובר משתמרת לביאה פסולה הרי היא פסולה, כבר נפסלה על ידי הקדושין. ואילו לדעת הסובר, משתמרת לביאה פסולה אינה נפסלת, אף זו אינה נפסלת, שאין החופה

וכשיטת שמואל, שאין חופה לפסולות, ולכן אינה נפסלת כשנכנסה לחופה ולא נבעלה. (3)

ועתה ממשיכה הגמרא, ומביאה את דברי החולק באותה ברייתא, כדי ללמוד מדבריו שיש חופה לפסולות:

רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: כל שביאתה מאכילתה – חופתה נמי מאכילתה בתרומה.

וכל שאין ביאתה מאכילתה [כלומר: אם לאחר שתיבעל לא תאכל], **אף אין חופתה מאכילתה בתרומת בעלה.**

ולמדנו מדברי רבי ישמעאל, שהקיש חופה לביאה, כי כשם שהביאה פוסלת ואפילו מתרומת בית אביה, כך החופה פוסלת ואפילו מתרומת בית אביה.

ומכאן אתה למד, שיש חופה לפסולות. (4)

נישאו ממש, שנכנסו הפסולות לחופה ואף נבעלו, ובכל זאת הן אוכלות בתרומה!

והרי ודאי אי אפשר לומר כן!

כי האם יש מי שיאמר שנשים הפסולות לכהונה שנבעלו לכהן אוכלות בתרומה? והרי הן נתחללו בביאתו! (2)

אלא לאו, בהכרח, שאין הברייתא עוסקת בשני אופני נישואין, אלא הכל דבר אחד הוא: שתחילה אומרת הברייתא "נישאו זו וזו", הכשרות והפסולות, ומפרשת הברייתא כיצד זה שנישאו הפסולות והן אוכלות בתרומה? **כגון, שנכנסו לחופה ועדיין לא נבעלו.**

וקתני בברייתא, הכשרות והפסולות אוכלות משלו, ואוכלות בתרומה!

הא למדת מדברי תנא קמא, שאינה נפסלת מלאכול בתרומה, אף שנכנסה לחופה,

והטעם שאוכלת היא משלו, ואף שאין החופה מועילה, הוא משום שכניסה לחופה לא גרעה מהגעת זמן נישואין, שהבעל חייב אז במזונותיה כמו ששינו בכתובות, תוספות. ועוד כתבו התוספות, שאין אוכלות משלו בחיים חיותו, כיון שחייב הוא להוציאה, אלא רק לאחר מיתה הן אוכלות משלו.

4. רש"י, התוספות והריטב"א.

וראה בריטב"א, שכתב בפירוש לשון "אין חופתה מאכילתה", פירוש, שאין מניחתה מלאכול, ואידי דקתני רישא דחופה כשרה מאכילתה, תנא סיפא דחופה פסולה אינה מאכילתה.

ולשון רש"י הוא: חופה פסולה אינה מאכלת וה"ה ביאה. ואינו מובן. והמהרש"ל הגיה:

2. לשון רש"י כאן שהזכיר תרומה דבי נשא, צריך תלמוד, כיון שלשיטת רש"י אין הברייתא עוסקת אלא באכילת תרומה מכח הבעל כפשטות לשון הברייתא, ולא בבנות כהן האוכלות בתרומה מכח אביהן, וכמו שכתבו התוספות לפי שיטת רש"י.

3. ואף שלפי שיטת שמואל אין החופה חלה כלל, מכל מקום אוכלות הן בתרומה מכח בעליהן, ואינן כארוסות שאינן אוכלות בתרומה, כיון שאף ארוסה היתה אוכלת בתרומה אם לא משום גזירת חכמים שמא תשקה לאחיה ולאחותה או שמא ימצא בה מום ויתבטלו הקדושין למפרע, וזו, הואיל והכניסה לחופה הרי אינה בבית אביה, והוא אף בודקה תחילה ממום, ולפיכך אוכלת היא בתרומה.

ודוחה הגמרא את ההכרח מדברי רבי ישמעאל:

ממאי, מנין לך שלפי רבי ישמעאל, החופה היא זו שפוסלתה, עד שתלמד מדבריו שיש חופה לפסולות?!

דילמא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה — **כרבי מאיר סבירא ליה**, דאמר: משעת קדושיין לא אכלה.

והטעם שאינה אוכלת, הוא משום הקדושיין, היות ומשתמרת לביאה פסולה היא, ולדעת רבי מאיר אינה אוכלת בתרומה.

ומקשה הגמרא על הדחיה, ומקיימת את ההוכחה מדברי רבי ישמעאל.

כי אם אכן כוונת רבי ישמעאל היא לומר כרבי מאיר, שנפסלה מחמת הקידושיין, מדין משתמרת לביאה פסולה —

האי, מדוע אמר **"כל שאין ביאתה מאכילתה"** — **אין חופתה מאכילתה"**.

אם כדבריך, שבסיבת הקדושיין פסלה רבי ישמעאל, איך אמר בלשונו "אין חופתה מאכילתה"?

והרי **"כל שאין ביאתה מאכילתה"** — **אין כספה** [כסף קדושיה] **מאכילתה"**, **מיבעי ליה** לרבי ישמעאל לומר!

אך בכל זאת, דוחה הגמרא את ההכרח מדברי רבי ישמעאל לומר שהוא סובר "יש חופה לפסולות":

כי **דילמא**, איידי דקאמר **תנא** קמא בדבריו "חופה", **אמר איהו נמי "חופה"**. אבל לעולם טעמו אינו משום החופה, אלא משום הקדושיין.

אמר רב עמרם: הא מילתא, דבר זה אמר לך **רב ששת**. **ואנחרינהו לעיינין ממתניתין**. ממשנה הביא ראיה לדבריו, והאיר רב ששת [שהיה סגי נהור] את עייניו בהבנת המשנה

וכך אמר רב ששת: **יש חופה לפסולות**.

כבר נתבאר לעיל, שנחלקו רב ושמואל בחופה של פסולות — בין פסולות לכהונה, ובין פסולות לישראל — לאחר קידושיין, אם היא מועילה לעשותה נשואה. ומביאה הגמרא סיוע מן המשנה, שהחופה חלה אף כשהיא פסולה לבעל.

ולא נחלקו אלא בחופה שאין עמה ביאה. אבל חופה שיש עמה ביאה, הרי היא נשואה לכל דבר.

ותנא תונא, וכך שנה אף התנא במשנה, במסכת סוטה:

כתיב בפרשת סוטה [במדבר ה]:

"איש איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל, ושכב איש אותה שכבת זרע, ונעלם מעיני אישה ונסתרה והיא נטמאה. ועבר עליו [וכבר עבר עליו קודם לכך שנסתרה] רוח קנאה, וקנא את אשתו" [שהתרה בה: אל תסתרי עם פלוני!]

וה"ה אינה.

ובהגהות רבי שמחה מדסוי הגיה: צ"ל "והרי היא ביאה".

אינה מאכלת **"כביאתה"**. והמהרש"א במהדורא בתרא כתב שבספר ישן אינו, אלא שכתב שם דמילת ביאה אינה שם, וצריך להוסיף דגם מלת

"והקריב אותה הכהן והעמידה לפני ה'. ולקח הכהן מים קדושים בכלי חרש. והשביע אותה הכהן, ואמר אל האשה: אם לא שכב איש אותך, ואם לא שטית טומאה תחת אישך, הנקי ממי המרים. ואת כי שטית תחת אישך, וכי נטמאת, ויתן איש בך את שכבתו מבלעדי אישך.

והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה, ואמר הכהן לאשה: יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך, בתת ה' את ירכך נופלת. ואמרה האשה אמן אמן. והשקה את המים.

והיתה אם נטמאה, ותמעול מעל באישה, ובאו בה המים המאורים למרים, וצבתה בטנה ונפלה ירכה.

ונקה האיש מעון, והאשה ההיא תשא את עונה".

ומפרשת המשנה את כפל לשון הכתוב "אמן אמן":

"אמן" **שלא שטיתי** כשהייתי **ארוסה**, ולא כשאני **נשואה**. (5)

"אמן" **שלא שטיתי**, לא כשהייתי **שומרת** **יבם**, (6) ולא כשהייתי **כנוסה** ליבם.

ומפרש לה ואזיל. (7)

וממשנה זו באה הגמרא להוכיח שחופה מועילה לפסולה, להיעשות נשואה —

האי "שלא שטיתי בהיותי **ארוסה**" — **היכי דמי?**

אילימא שמדובר בכגון **דקני לה**, שקינא לה בעלה והתרה בה שלא תסתתר עם איש זר **כשהיא ארוסה**, ו**איסתתרא** [ונסתרה, ב"ח], ו**קא משקה לה כשהיא ארוסה** —

ופירוש המשנה הוא, שיכול הבעל להשביעה ולהשקותה כשהיא ארוסה או שומרת יבם על סתירתה. וכן יכול הוא להשביעה ולהשקותה על סתירה שלאחר נישואיה או כניסתה לרשות יבמה [רש"י קדושין כז ב].

אי אפשר לפרש כן.

שהרי וכי **ארוסה בת משתיא היא**? וכי שותה היא מי סוטה קודם שנשאת על סתירתה שבשעת אירוסיה?!

והא תנן: ארוסה ושומרת יבם שקינאו להן בעליהן, ונסתרו —

לא שותות קודם שנישאו.

שהרי אמרה תורה "ואת כי שטית טומאה תחת אישך", מלמד הכתוב שאין האיש משקה אלא אשה שבשעת השקאה היא "תחת אישה". (8)

5. בביאור לשון רש"י כאן בדברי הברייתא, ראה בהערות בהמשך הסוגיא.

6. ביאר רש"י בסוטה ובקדושין: שומרת יבם, ממתנת ומצפה ליבום, כמו שנאמר אצל יעקב כששמע את חלמו של יוסף "ואביו שמר את הדבר".

7. ביאר רש"י בקדושין: לשון "כנוסה" שיין ביבמה, כדכתיב: לא תהיה אשת המת "החוצה" לאיש זר, אלא יבמה יקחנה לאשה בביתו.

8. ואולם לאחר שנישאה, הרי הוא משקה אותה אף על סתירתה שקודם נישואיה, כמבואר

אם היא נשואה שנסתרה לאחר נשואיה, וגם קודם לכן, בהיותה ארוסה, הרי כשהוא משקה אותה, הוא משיביעה גם על כך שלא זינתה בסתירה שנסתרה בעודה ארוסה. והמים בודקין את שני המקרים.

ואם היא יבמה כנוסה, שנסתרה לאחר שהתייבמה, וגם קודם לכן, בהיותה שומרת יבם, הרי כשהוא משקה אותה אחרי שמייבם אותה, הוא משיביעה גם על כך שלא זינתה בסתירה שנסתרה בעודה שומרת יבם.⁽⁹⁾

אף זו אי אפשר.

שהרי: מי בודקי לה מיא?!

וכי מועילים המים לבדוק אשה, שנבעלה לבעלה לאחר שנסתרה ונאסרה עליו?!

והתניא: כתיב בסוף פרשת סוטה "ונקה האישה מעון".

ואף שנתמעטו ארוסה ושומרת יבם מלשתות, מכל מקום לא נתמעטו מקינוי ואיסור על הבעל.

ולכן, לא נוטלות כתובה כשגירשום בעליהן, שהרי הן הגורמות להיאסר עליו.

אלא, בהכרח, שכך יש לפרש את דברי המשנה, שמדובר בה כשכבר נישאת האשה, ונבעלה, והאשה בשבועתה, כשהוא משקה אותה על קינוי וסתירה שלאחר נישואיה, הרי היא אומרת "אמן אמן", וכוללת בשבועתה גם זנות קודמת.

וכגון, דקני לה גם כשהיא ארוסה, ואיפתתרא נסתרה ונתיחדה עם אותו פלוני בעודה ארוסה, ומשקה לה כשהיא נשואה, לאחר נכנסה לחופה ונבעלה, על שתי הסתירות.

וכך הוא פירוש המשנה:

ומים בודקין אותה על שתייהן; הרי שמפרש כי בשתיה אחת נבדקת היא על שתי סתירות, ומדובר שנסתרה שתי פעמים [ואף שרש"י פירש כן על שומרת יבם וכנוסה, משמע בפשוטו שהוא הדין בארוסה ונשואה].

ואם כי ודאי לא קאי רש"י על מה שאמרה הגמרא בתחילה "אילימא דקני לה כשהיא ארוסה ומשקי לה כשהיא ארוסה", מכל מקום פירש רש"י כן לפי התירוץ של הגמרא.

וראה עוד בלשון רש"י בסוף העמוד "ומשיביעה [אחר שכנסה] שלא שטית בסתירה ראשונה", ומשמע: "ראשונה", מכלל דאיכא שניה [ואף שם מיירי רש"י גבי שומרת יבם].

ואכן בלשון הכתוב הרי מבואר שהאשה כופלת ואומרת "אמן אמן", ואם כן בשתיה אחת אנו עוסקים, שהיא נשבעת על שתי הסתירות.

בהמשך הסוגיא, ו"תחת אישך", כלומר, שאת עכשיו תחת אישך.

והקשו התוספות: מנא לן לפרושי קרא הכי? הא "טומאה תחת אישך" משמעותה שהסתירה היתה בנשואין [ולקמן דרשו חכמים את הפסוק: ויתן איש בכך את שכבתו "מבלעדי אישך", ללמד: צריך שיבוא עליה בעלה קודם הסתירה, ואין די במה שבא עליה בעלה עד שעת השקאה]?

ותירצו: כי היכי דמרכי מ"איש איש" קינוי דאירוסין [סוטה כד א], הכי נמי נרבה סתירה.

9. נתבאר על פי לשונו של רש"י שכתב בתחילת הסוגיא בד"ה שומרת יבם וכנוסה, כלומר: ואם היתה יבמתו וכנסה היבם משקה אותה ומשיביעה אף על סתירה שנסתרה בעודה שומרת יבם,

והא כי אתא רבי אחא בר הנינא מדרומא
[כשבא רבי חנינא מן הדרום], אתא ואיתי
מתניתיא בידיה [בא והביא עמו ברייתא]:

כתיב: "ויתן איש בכך את שכבתו מבלעדי
אישך" —

מלמד הכתוב: מי שקדמה שכיבת בעל
לבעל [לסתירה], המספקת אותנו שמא בא
עליה הבעל [הרי המים בודקים את אשתו.
ולא במי שקדמה שכיבת בעל לבעל.

ולכן, אי אפשר כלל שיבדקו המים על
סתירה שנסתרה בהיותה ארוסה, הואיל
ובאותה שעה לא קרינן בה "מבלעדי אישך".

וכיון ששנינו במשנה ההיא שמשביעה על
זמן האירוסין, בהכרח שמשנה משובשת
היא, ויש להגיה ולתקנה, ואי אפשר ללמוד
ממנה לגבי חופה לפסולות.

אמר תירץ רמי בר חמא: אכן משנה זו,
מיושבת היא.

שהרי משכחת לה שתקדם שכיבת הבעל
לסתירה — כגון שבא עליה ארוסה בבית
אביה בזנות, ולכן יכול להשביעה לאחר
הנישואין גם על זמן האירוסין.

השמועה מתבארת לפי לשונו השני של
רש"י.

מלמד הכתוב, כי רק בזמן שהאיש מנוקה
מעוון, שלא בא עליה אחר שנסתרה ונאסרה
עליו⁽¹⁰⁾, אז המים בודקין את אשתו.

אבל אם אין האיש מנוקה מעוון, לפי שבא
עליה אחר שנסתרה — אין המים בודקין את
אשתו.

וזו, שבא עליה בעלה אחר שנסתרה, הרי לא
יבדקה המים על אותה סתירה.

אלא, בהכרח, רקני לה כשהיא ארוסה,
ואיסתתרא כשהיא ארוסה, ונכנסה לחופה,
וראוי הוא בעלה להשקותה, היות ועדיין
היא לא נבעלה על ידו לבעלה, והוא מנוקה
מעוון. ובאותה עת הוא שוב קינא לה,
ונסתרה. וכשהוא משקה אותה, הרי הוא
משביעה על שתי הסתירות כאחת.

ושמע מינה כדעת רב הסובר: יש חופה
לפסולות, והיא עושה אותן נשואות.

שאם לא כן, האיך משקה אותה בעלה? כי
אם החופה אינה תופסת בפסולות, הרי היא
עדיין ארוסה, ואין הארוס משקה את
ארוסתו!

אמר רבא, לדחות את הראיה ממשנתנו
לשיטת רב שיש חופה לפסולות:

ותסברא, וכי סבור אתה דהא משנה
מתרצתא [מיושבת היא, ואינה משובשת]
היא, עד שאתה מביא ממנה ראייה?

וראה תוספות ישנים.

ואולם מלשון רש"י בקדושין כו ב ד"ה
גלגול, נראה, שרק לפי פירושו של רב נחמן בר
יצחק בסוף הסוגיא מירי שקינא לה ונסתרה
אחר נישואיה, ולא לאוקימתא זו.

10. רש"י. ונחלקו הראשונים בדבר:

יש אומרים: אין צריך אלא שיהא מנוקה
מעוון זה, שלא בא עליה אחר שנסתרה.
יש אומרים: כל שבא ביאה אסורה מימיו
אין המים בודקין את אשתו.

וגם אם נרצה לתרץ ולהעמיד דכוותה, כמו שהעמדנו בארוסה, (12) שמדובר שבא עליה הארוס בבית אביה.

וכך גם גבי שומרת יבם, מדובר בה בכגון שבא עליה היבם בבית חמיה לשם זנות, קודם שנסתרה עם אחר, ואין בו ביבם עוון, ואחר כך נסתרה, כשעדיין שם "שומרת יבם" עליה, כיון שביאת הזנות של היבם אינה קונה בה לגמרי.

אך הועילה לו ליבם הביאה שהוא בא עליה לשם זנות בעלמא, לגבי זה שיכול להכניסה עתה להיות לו לאשתו גמורה על ידי חופה, בלא שיבוא עליה בעוון.

וכיון שהכניסה לחופה, הריני קורא בה "תחת אישך", ויכול הוא להשקותה גם על אותה הסתירה שנסתרה כשהיתה שומרת יבם. (13)

עדיין יקשה:

הרי אי אפשר לומר כן. כי:

אך מקשה הגמרא על דבריו, כי בכל זאת, אין המשנה מיושבת, בענין שומרת יבם:

שהרי גם על מה ששינונו בה שמשביעה "שלא שטיתי שומרת יבם וכנוסה", תיקשי לך כמו בארוסה, כיצד זה יתכן? שהרי אם קינא לה אז ונסתרה, ובא להשקותה קודם שייבמה, הרי שינונו: ארוסה ושומרת יבם לא שוות ולא נוטלות כתובה.

ובהכרח צריך לומר, שכבר היתה "כנוסה" לו בשעת ההשקאה. (11)

ותיקשי לך, הרי אם כך, אין הבעל מנוקה מעוון!

שהרי בהכרח מדובר שמשביעה רק אחרי שבעל אותה, כי אי אפשר לומר שנכנסה לחופה ולא נבעלה, כיון שאין חופה ליבמה.

נמיהו הא לא תיקשי: הרי קדמה שכיבת הבעל לבעל, ומשום שביבמה די לנו במה שקדמה שכיבת הבעל המת — שהיבם מייבם מכחו — לביאתו של בועלן.

ראה בכל זה במשנה למלך הלכות סוטה ב ח; ובשיטת רש"י ביאר שם כשיטה הראשונה.

11. ביאר רש"י בתחילת הסוגיא הטעם שמשקה אותה על זנותה בעודה שומרת יבם, אף שאינה עוברת אלא על איסור "לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר" ואין כאן זנות דאשת איש:

דהא אי זנאי בעודה שומרת יבם אסורה עליו, וכרבי עקיבא מוקמינן לה במסכת סוטה דאמר: אין קדושין תופסין בחייבי לאוין, דמשוי לה יבמה לשוק כאשת איש, וכי היכי דאשת איש מיתסרא אגברא בזנות, שומרת יבם נמי מיתסרא איבמה, וכיון דמיתסרא עליה בת קינוי היא.

12. התוספות הקשו על פירושו של רש"י, כיון שלשון "דכוותה" משמע שאנו מפרשים כן ביבמה מאותו טעם שפירשנו בארוסה, ואילו לפירושו של רש"י הוא מטעם אחר מאשר בארוסה, שהרי ביבמה אין את החסרון שקדמה שכיבת בועל לבעל, כי שכיבת הבעל המת קדמה לשכיבת הבעל, והיבם בא לייבם מכל נישואי אחיו המת.

וראה ישוב ללשון "דכוותה" לפי פירוש רש"י, בערוך לנר.

13. נתבאר על פי המהרש"א בביאור לשונו השני של רש"י, אבל בקרן אורה פירש לפי